

KARAKTERIZACIJA ŠUMA I PARK-ŠUMA U GRADOVIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Martina Kičić¹, Damir Dramalija², Silvija Krajter Ostoić¹

¹ Hrvatski šumarski institut, Cvjetno naselje 41, 10450 Jastrebarsko

² Hrvatske šume d.o.o., Ulica kneza Branimira 1, 10000 Zagreb

VAŽNOST ŠUMA U GRADOVIMA U DOBA PRILAGODBE NA KLIMATSKE PROMJENE

Šume i stabla u urbanim sredinama često se spominju kao rješenja pomoću kojih se mogu postići ciljevi održivog razvoja (SDG) te ujedno stvoriti gradove koji su otporni na pritiske većeg broja stanovnika, viših temperatura, pandemija, vremenskih ekstrema i prirodnih nepogoda. (UNECE)

koristi šuma u gradovima za **stanovništvo**:

- Poboljšavaju fizičko i psihičko zdravlje ljudi
- Unaprjeđuju kvalitetu zraka i smanjuju buku
- Potiču povezanost s prirodom među stanovnicima

koristi šuma u gradovima za **urbani ekosustav**:

- Smanjuju efekt toplinskog otoka
- Pomažu u regulaciji i odvodnji oborinskih voda
- Kontroliraju eroziju i sedimentaciju
- Pružaju stanište za živi svijet (bioraznolikost)

Za urbane ekosustave države članice moraju osigurati da do kraja 2030. godine ne dođe do neto gubitka zelenih površina u urbanim područjima, kao ni do smanjenja prekrivenosti krošnjama stabala. (Uredba o obnovi prirode, EU)

URBANA ŠUMA / PARK-ŠUMA / ŠUMA POSEBNE NAMJENE?

Park-šuma je prirodna ili sađena šuma, veće bioraznolikosti i/ili krajobrazne vrijednosti, a koja je namijenjena i odmoru i rekreaciji. U park-šumi dopušteni su zahvati i djelatnosti koje ne narušavaju obilježja zbog kojih je proglašena.

*Zakon o zaštiti prirode
(NN 68/2018)*

Urbane šume su šume i šumska zemljišta planirana prostornim planovima unutar ili uz građevinsko područje naselja, a znatno utječu na kvalitetu života stanovnika naselja; šume čija je namjena stvaranje potrebnih uvjeta za odmor i rekreaciju posjetitelja; šume unutar obuhvata kampova, igrališta za golf i drugih sportsko-rekreacijskih područja.

*Zakon o šumama
(NN 68/2018)*

Prema namjeni šume se razvrstavaju na gospodarske i zaštitne.

Iznimno šume i šumska zemljišta prema namjeni mogu biti **šume posebne namjene** i to:

- **zaštićene šume**
- **urbane šume**
- ...

*Pravilnik o uređivanju
šuma
(NN 97/2018)*

PROJEKT ZELENO SRCE GRADA

Participativno kartiranje usluga urbanih park-šuma

CILJEVI projekta:

- Kartirati odabrane usluge i negativnosti urbanih park-šuma na osnovu percepcije građana
- Istražiti preferencije građana s obzirom na **karakteristike park-šuma**
- Dati preporuke za planiranje i gospodarenje odabranim park-šumama

8 posjećenih šuma – **6 odabranih za karakterizaciju**
3 u kontinentalnom i 3 u priobalnom dijelu Republike Hrvatske
karakterizacija na temelju opažanja, fotodokumentacije, javno dostupnih podataka

Trajanje projekta: 1.1.2024. – 31.12.2027.

Financira: Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske

Voditeljica projekta: dr. sc. Silvija Krajter Ostoić

<https://www.sumins.hr/projekti/zeleno-srce-grada/>

PARK-ŠUMA ŠIJANA

UŠP Buzet
šumarija Pula
gospodarska jedinica Magran-Cuf
~ 175 ha

Zaštićena kao park-šuma (**1964.**)
(Spomenuta park-šuma ima šumarsko značenje (sjemenska baza suplutnjaka), te osobito rekreaciju vrijednost za građane Pule.)

Javna ustanova Natura Histrica

Glavne vrste drveća:

alepski bor, pinija, čempres, OTB, medunac, cer, crni jasen, crnika, bijeli grab, klen, maklen

Propisane aktivnosti:

Njega pod zastorom stare sastojine, uklanjanje pojedinih stabala u urbanim šumama, čuvanje šuma, zaštita šuma od štetnih organizama i požara.

ŠUMA ŠUBIĆEVAC

UŠP Split
šumarija Šibenik
gospodarska jedinica Jamina
~ 40 ha

Zaštićena kao dio značajnog krajobrazza (**1974.**)

(Dio zelenog pojasa Šibenika čini i njegovo kopneno zaleđe do vododjelnice prvog vijenca od Gvozdenova na zapadu preko Kamenara do Vršina na istoku. To područje ima i karakter park-šume, a posebno oni dijelovi koji prodiru u urbanizirano područje kao predjeli Rokić i Mažurica.)

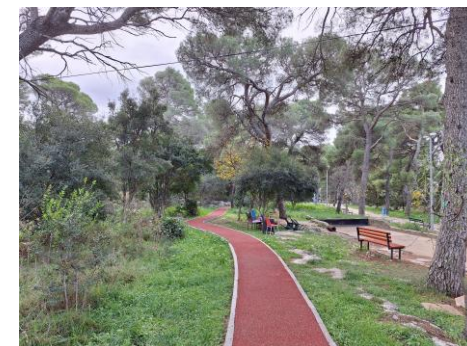
Javna ustanova Priroda Šibensko-kninske županije

Glavne vrste drveća:

alepski bor, čempres, crnika, oštika

Propisane aktivnosti:

Po potrebi provoditi sanitarnu sječu na način da se uklanjaju, bolesna, suha, oštećena i izvaljena stabla. Unos šumskog reprodukcijskog materijala pod zastor stare sastojine obaviti autohtonim vrstama. Uklanjanje podrasta i grmlja podrazumjeva uklanjanje vrsta kao što je pajasen.

ŠUMA MUSAPSTAN

UŠP Split
šumarija Zadar
gospodarska jedinica Musapstan
~ 300 ha

Nema zaštitu prema ZOZP
Namjena: Zaštita zemljišta

Glavne vrste drveća:

crni bor, čempres, pinija, alepski bor, crnika, cedar, medunac, primorski bor.

Propisane aktivnosti:

Doznaka stabala, rekonstrukcija i konverzija, prorjeđivanje sastojina, priprema staništa, njega, sanacija i obnova šuma, zaštita od štetnih organizama

DRAVSKA PARK-ŠUMA

UŠP Koprivnica
šumarija Varaždin
gospodarska jedinica Park šume
grada Varaždina
~ 82 ha

Zaštićena kao park-šuma (2001.)

(Dravska park-šuma je najatraktivnije šumsko područje i prirodno izletište uz Dravu u Varaždinskoj županiji i u gornjem dijelu dravskog ekosustava u Hrvatskoj.)

dio regionalnog parka Mura-Drava, botanički spomenik prirode, UNESCO rezervat biosfere Mura-Drava-Dunav, Natura 2000

Javna ustanova Priroda Varaždinske županije

Glavne vrste drveća:

bijela topola, crna topola, euroamerička topola, OTB, vez, hrast lužnjak, crni orah, obična vrba, poljski jasen, crna joha, bijela joha, bagrem

Propisane aktivnosti:

Čuvanje šume, popunjavanje, sanacija i obnova, zaštita od štetnih organizama i požara, ne propisuje se etat opće osnove sječa po uređajnim razredima.

RIMSKA ŠUMA

UŠP Bjelovar
šumarija Daruvar
gospodarska jedinica Vrani Kamen
~ 20 ha

Nema zaštitu prema ZOZP
Namjena: Šuma za rekreaciju i
odmor

Glavne vrste drveća:
obučna bukva, obični grab, trešnja,
lipa sp, smreka, bijeli bor, hrast
kitnjak

Propisane aktivnosti:
Priprema staništa za prirodno
pomlađivanje, doznaka stabala,
sanacija i obnova šuma

PARK-ŠUMA TEPEC-PALAČNIK

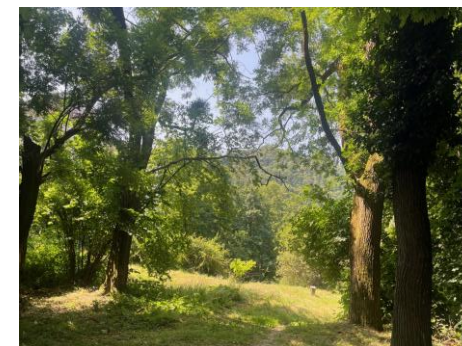
UŠP Zagreb
šumarija Samobor
gospodarska jedinica Tepec-Palačnik-
Stražnik
~ 340 ha

Zaštićena kao park-šuma (1970.)
(Tepec je posebno zanimljiv zbog svog
memorijalnog značaja. Dio Tepeca, zvan Anindol
(po kapelici sv. Ane), u kojem je smješten
spomenuti spomenik, obrastao je umjetno
podignutom mješovitom šumom smreke, bora,
borovca, ariša, kestena i hrasta, te predstavlja
omiljeno šetalište.)

Javna ustanova Zeleni prsten
Zagrebačke županije

Glavne vrste drveća:
obična bukva, hrast kitnjak, OTB, gorski
javor, gluhać, javor mliječ, klen

Propisane aktivnosti:
Čuvanje šuma, priprema staništa za
prirodno pomlađivanje (0.25 ha),
popunjavanje, njega i čišćenje (0.50
ha), doznaka (1.04 ha), zaštita od
požara.

USPOREDBA ODABRANIH ŠUMA

	ZAŠTIĆENA	NATURA 2000	VODENI ELEMENTI	POUČNE STAZE	KLUPE	ZONACIJA
PARK-ŠUMA ŠIJANA						
ŠUMA ŠUBIĆEVAC						
ŠUMA MUSAPSTAN						
DRAVSKA PARK-ŠUMA						
RIMSKA ŠUMA						
PARK-ŠUMA TEPEC-PALAČNIK						
	ADMINISTRATIVNA ZAŠTITA		DODATNI PRIRODNI ELEMENTI	POSJETITELJSKA INFRASTRUKTURA		UPRAVLJANJE

GOSPODARENJE URBANIM I PARK-ŠUMAMA U DOBA PRILAGODBE NA KLIMATSKE PROMJENE

- Zajedničko svim šumama su njihove **općekorisne funkcije** (pružanje usluge ekosustava)
- Sve šume imaju **posjetiteljsku infrastrukturu** (staze, klupe, dodatni sadržaj)
- **Razlika** među šumama očituje se u propisanim šumsko-gospodarskim radovima i kategorijom zaštite
- **Održivo gospodarenje** čini šume otpornima na negativne posljedice klimatskih promjena
- Gospodarenje šumama koje uzima u obzir mišljenje javnosti, ali i karakteristike šume može smanjiti njihovu osjetljivost u izmijenjenim klimatskim uvjetima
- Atraktivnost šume i njeno korištenje određuju sastojinski parametri (dob, kompozicija, veličina stabala...), ali i okolišni te društveni
- **Suradnja s javnim ustanovama**, posebno vezano uz radove u šumi, može unaprijediti stanje i atraktivnost park-šuma

HVALA NA PAŽNJI!

Dr. sc. Martina Kičić
Hrvatski šumarski institut
martinak@sumins.hr

